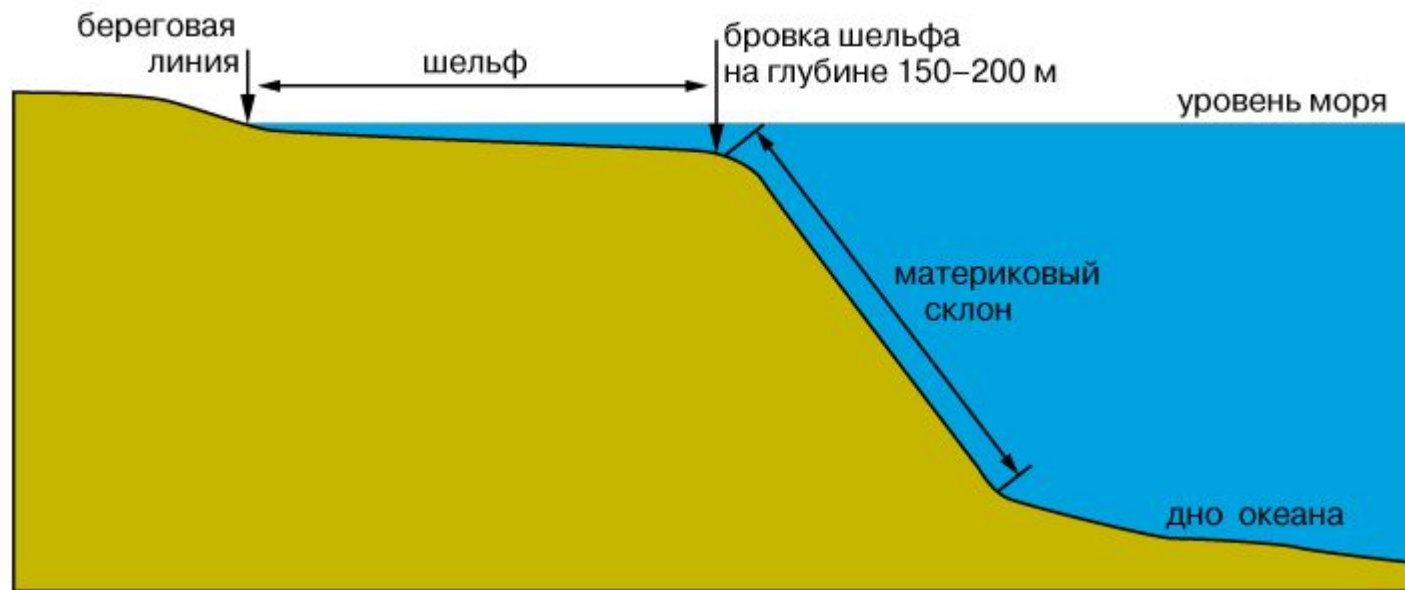

КІРІСПЕ. ТЕҢІЗ КЕН ОРЫНДАРЫН МЕНГЕРУДІҢ ҚАЗІРГІ ЖАҒДАЙЫ

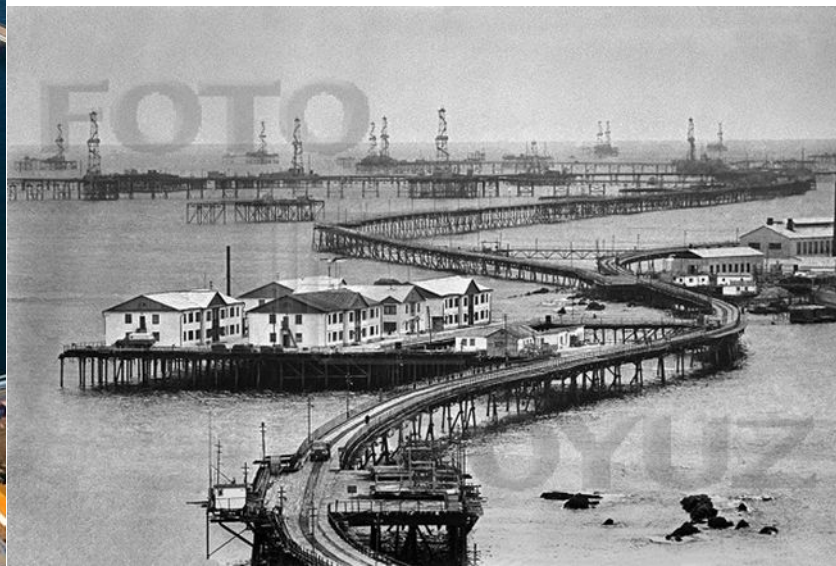
Шельф деп (ағылшын сөзінен Shelf) құрлыққа жақын орналасып, онымен геологиялық құрылымы жалпы бірдей болатын, құрлықтың су асты түзу болатын жерін түсінеміз.

Шельфтік кен орындарды игеру тарихы

- Мамандардың болжауы бойынша шельфтің 60% ауданы мұнай мен газға бай екен.
- Теңіз кен орындарын ең алғашқы рет 1824 жылдан бастап меңгерген. Осы кезде Алшерон түбегінде Баку аймағындағы жағалаудан 25-30 м жерде мұнай құдықтарын құрып, мұнайды терең емес горизонттардан ала бастаған.

- XX ғ. 40-жылдарында қолдан жасалған аралдар арқылы Каспий теңізінде мұнай мен газды өндіру басталды
- 1891 жылдан бастап АҚШ-та теңіз түбегінде көмірсутек шикізатының қоры бар аймақтар сатыла бастаған

- Мұнайдың әлемдік қоры жуықтап 90 млрд. тоннаға бағаланады. Мұнайдың ең көп қоры Сауд Арабия, Кувейт, Иран, Ирак, АҚШ, Біріккен Эмират жерлерінде.

Список стран по доказанным запасам нефти на 2014 год по данным BP^[1]

№	Страна	Запасы млрд тонн	Запасы млрд бар.	Доля от мировых
1	 Венесуэла	46,6	298,3	17,5
2	 Саудовская Аравия	36,7	267,0	15,7
3	 Канада	27,9	172,9	10,2
4	 Иран	21,7	157,8	9,3
5	 Ирак	20,2	150,0	8,8
6	 Россия	14,1	103,2	6,1
7	 Кувейт	14,0	101,5	6,0
8	 ОАЭ	13,0	97,8	5,8
9	 США	5,9	48,5	2,9
10	 Ливия	6,3	48,4	2,8
11	 Нигерия	5,0	37,1	2,2
12	 Казахстан	3,9	30,0	1,8
13	 Катар	2,7	25,7	1,5

- Әлем мұхитындағы шельфте мұнай газбен өте бай болып келетін Парсы (Әлем қорының жартысынан астам), Мексикалық және Гвенеялік шығанақтары, Оңтүстік Шығыс Азия теңіздері, Бофорт және Солтүстік теңіздері, Маракайбо (Венесуэла).

- Қазіргі уақытта шельфте көмірсутектер ресурстарын меңгеру жұмыстарын 120-дан астам мемлекет жүргізуде. Теңіз және мұнай шельфтерінде 2000 мұнай және газ кен орындары ашылған

Ірі шельфтік кен орындары

Сафания

Парсы шығанағы,
Сауд Арабиясы,
қоры 10,35 млрд
тонн

Жоғарғы Закум
Парсы шығанағы,
Араб эмираттары,
қоры 8,2 млрд
тонн

Манифа

Парсы шығанағы,
Сауд Арабиясы,
қоры 3,7 млрд
тонн

Кашаган

Каспий Теңізі,
Kazakhstan,
4,8 млрд тонн

Лула

Сантос бассейні,
Бразилия,
1,4 млрд тонн

- Қазіргі кезде теңізде мұнай өндіру құрлықта өндіру динамикасынан 5 есе артады

Кесте 1.- Әлем балансында теңізде мұнай өндіру

Өндіру бөлігі	1960 ж.	1970 ж.	1976 ж.	1980 ж.	1985 ж.	1995 ж.	2005 ж	2020 ж болж.
%	8	6	6,5	22,9	30	28	40	65
млн. т.	-	373	469	683	750	700	1000	*

Ең үлкен мұнай платформасы

- Троль платформасы Норвегиядағы Троль мұнай кен орнына тиесілі
- Оның ұзындығы 472 м
- Салмағы 660 мың тонна

